COLOCVIU STRATEGIC

UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE APĂRARE „CAROL I”
CENTRUL DE STUDII STRATEGICE DE APĂRARE ŞI SECURITATE

Nr. 9
2010

MUTAȚII ÎN MANAGEMENTUL INTEGRAT AL FRONTIEREI ROMÂNIEI CA STAT MEMBRU ALE UNIUNII EUROPENE

Vasile MOȚOC

CONCLUZII:

- ***Pornind de la realitatea contemporană în care crizele economico-sociale, politico-militare sau de alt gen pot deveni o amenințare şi pentru țara noastră, apreciem că este necesară studierea şi cunoaşterea detaliată a procesului globalizării, a impactului acestuia asupra frontierei de stat a României, a formelor şi metodelor de acțiune ale forțelor destinate gestionării şi combaterii crizelor de orice natură.***
- ***Frontiera răsăriteană a Uniunii Europene va fi supusă unor riscuri şi amenințări diverse, ca natură şi intensitate. Printre acestea se vor afla riscuri şi amenințări de natură ecologică, economică, socială şi militară etc.***
- ***Consecință a globalizării piețelor, criminalitatea depăşeşte frontierele naționale. Datorită rețelelor moderne ale sistemelor bancare, financiare, de telecomunicații şi de transport care acoperă planeta, criminalii dispun acum de instrumente necesare pentru a trece peste frontieră cu bani şi bunuri, mult mai uşor ca în trecut. De aceea, organizațiile criminale internaționale de astăzi sunt suple, complexe, extrem de oportuniste şi amestecate în toată gama de activități legale şi ilegale.***
- ***România, ca stat membru al Uniunii Europene, are multiple responsabilități şi obligații ce țin de asigurarea securității frontierei sale răsăritene.***

După integrarea în rândul țărilor membre ale Uniunii Europene începând cu data de 1 ianuarie 2007, statul român trebuie să depună eforturi susținute pentru îndeplinirea unor obiective concrete, unul dintre acestea constituindu-l securizarea frontierelor de stat, obiectiv care în contextul actual are caracter prioritar.

Securizarea frontierelor de stat ale României nu poate fi realizată decât printr-o activitate susținută, desfăşurată de către un personal cu o temeinică pregătire juridică şi de specialitate. Un element definitoriu pentru activitatea practică a polițiştilor de frontieră îl constituie pregătirea personalului, pregătire care trebuie realizată într-un sistem integrat de valori, sistem care să asigure compatibilitatea cu criteriile, nivelele şi exigentele din cadrul Uniunii Europene şi a Spațiului Schengen. De aceea, opțiunea făcută de România a fost îndreptată spre deschiderea frontierelor, ceea ce a presupus conceperea, proiectarea şi imple-

mentarea unui instrument eficient şi eficace denumit generic Sistemul Integrat pentru Securitatea Frontierei (SISF) pentru prevenirea şi combaterea faptelor ilegale transfrontaliere

SISF are o componentă operativă, formată din ansamblul procedurilor operaţionale, subsistemul legislativ şi al resurselor umane, precum şi o componentă tehnică, formată din subsistemul infrastructură, de supraveghere şi control a frontierei, subsistemul IT, cel de comunicaţii radio mobile, subsistemul comunicaţii fixe, de comunicaţii voce şi date, subsistemul mobilitate şi suport logistic integrat. Este nevoie, de asemenea, de implementarea fizică a unui astfel de instrument întrucât la securizarea frontierei participă o seamă de instituţii ale statului, dar şi alte organisme interguvernamentale care, pe baza principiului complementarităţii îşi aduc contribuţia într-o formă sau alta la îndeplinirea acestui obiectiv.

În plus, la toate acestea se adaugă organe specializate şi organismele din ţările vecine şi din întreaga lume. De aceea, este nevoie de un astfel de sistem bine articulat care să integreze sub o formă unitară aceste forţe şi mijloace sub o „umbrelă de securitate", menită să protejeze cetăţenii României ai Uniunii Europene, dar şi o parte însemnată a flancului estic al NATO.

Managementul integrat al frontierei de est a Uniunii Europene

Obiectivul fundamental al managementului integrat al frontierei se materializează prin: planificarea, organizarea, coordonarea unitară, conducerea şi monitorizarea procedurilor şi acţiunilor desfăşurate de instituţiile şi organele statului român; perfecţionarea cooperării cu instituţii similare din ţările vecine şi alte state privind regimul frontierei de stat; armonizarea permanentă cu normele şi practicile de supraveghere şi control ale frontierei de stat aplicate în ţările UE. Prin managementul frontierei se urmăreşte:

- ✓ implementarea unui control eficient al trecerii frontierei atât pentru persoane cât si pentru bunuri;
- ✓ eliminarea/reducerea semnificativa a posibilităţilor de trecere ilegala a frontierei;
- ✓ respectarea drepturilor fundamentale ale omului;
- ✓ garantarea proprietăţi private;
- ✓ libera circulaţie a persoanelor şi mărfurilor;
- ✓ asigurarea legalităţi tuturor activităţilor desfăşurate la frontieră;
- ✓ combaterea actelor de corupţie în rândul personalului;
- ✓ reglementarea şederii legale în România a străinilor, a combaterii şederii ilegale, precum şi gestionarea evidenţei străinilor cărora li s-a acordat dreptul de şedere în România;
- ✓ complementaritatea acţiunilor instituţiilor cu atribuţii la frontieră, în acord cu competenţele legale conferite fiecăreia dintre acestea;
- ✓ creşterea performanţelor şi eficienţei controlului operativ şi inopinat privind descoperirea, combaterea şi limitarea evaziunii fiscale şi, implicit, a economiei subterane, contrabandei şi a altor practici comerciale interzise de lege;
- ✓ prevenirea şi combaterea migraţiei ilegale a forţei de muncă;
- ✓ facilitarea trecerii frontierei de către mijloacele de transport mărfuri şi persoane concomitent cu prevenirea introducerii în ţară de bunuri prohibite sau migranţi ilegali.

Securitatea integrată a frontierei vizează întărirea supravegherii şi controlului, cu participarea tuturor instituţiilor cu competenţe în acest domeniu, pe baza managementului participativ şi al cooperării internaţionale. Aceasta presupune participarea activă la funcţionarea sistemului integrat pentru securitatea frontierei, prin folosirea judicioasă a pârghiilor juridice, organizaţionale, relaţionale, cât şi a resurselor (umane, tehnologice, informaţionale, logistice, financiare etc.). Securitatea integrată are la bază formele consultativă şi deliberativă de fundamentare şi luare a deciziilor, în cadrul organismelor special constituite.

Managementul integrat al frontierei de stat a României

Prin Strategia naţională de management integrat al frontierei de stat a României în perioada 2004-2006, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 471/ 2004, a fost abordată securizarea frontierei corespunzător etapei de pre-aderare la Uniunea Europeană (1 ianuarie 2004 – 31 decembrie 2006).

În considerarea faptului că, începând cu 1 ianuarie 2007, România a devenit stat membru al Uniunii Europene a fost elaborat prezentul document care reprezintă o continuare a „Strategiei 2004-2006" şi abordează perioada post-aderării la Uniunea Europeană.

Autorul este general-maior în rezervă, şi-a desfăşurat activitatea în Inspectoratul General al Poliţiei de Frontieră în diferite funcţii de conducere. În calitatea sa de doctorand al Universităţii Naţionale de Apărare „Carol I" în domeniul „Ştiinţe militare şi informaţii" are preocupări legate de securitatea frontierelor europene şi rolul României în acest domeniu, pe măsura dezvoltării dimensiunii militare a organizaţiei europene.

Obiectivul general propus este îmbunătăţirea capacităţii statului român de realizare eşalonată, a unui nivel înalt de control la frontiera externă a Uniunii Europene, prin adoptarea şi implementarea politicilor comune ale acesteia în domeniul managementului integrat al frontierei, concomitent cu combaterea statutului României de ţară de origine, tranzit şi de destinaţie a victimelor traficului de fiinţe umane şi de luptă împotriva migraţiei ilegale, în contextul preconizatei creşteri a presiunilor migraţioniste la frontiera externă.

Securitatea integrată a frontierei vizează întărirea supravegherii şi controlului la frontieră, cu participarea tuturor instituţiilor cu competenţe în acest domeniu, pe baza managementului participativ şi al cooperării interinstituţionale, naţionale şi internaţionale. Aceasta presupune participarea activă la funcţionarea Sistemului Integrat pentru Securitatea Frontierei de Stat (SISF), prin folosirea judicioasă a pârghiilor juridice, organizaţionale, relaţionale, cât şi a resurselor (umane, tehnologice, informaţionale, logistice, financiare etc.).

Având în vedere obiectivul fundamental al Uniunii Europene în domeniul Justiţiei şi Afacerilor Interne, de a „*menţine şi dezvolta Uniunea ca o zonă de libertate, securitate şi justiţie, în care libera circulaţie a persoanelor este asigurată în conformitate cu măsurile adecvate privind controlul la frontierele externe, azilul, imigraţia, prevenirea şi combaterea criminalităţii*”, România a acţionat şi acţionează consecvent pentru implementarea progresiva a măsurilor necesare în vederea atingerii unui nivel de securitate adecvat al frontierelor sale.

Prezenta Strategie naţională reflectă intenţii şi acţiuni, proceduri şi etape progresive ce vor fi urmărite cu consecvenţă în perioada 2007-2010 şi se înscrie în orientările strategice definite de Consiliul European în domeniul legislativ şi operaţional ce guvernează acest spaţiu. Scopul Strategiei naţionale îl reprezintă stabilirea de politici, principii şi obiective pentru realizarea unui management comun, coerent şi eficace al frontierei de stat a României, aliniat la cerinţele comunitare, care să asigure creşterea gradului de securitate a cetăţenilor, respectând drepturile şi libertăţile fundamentale ale acestora, fluidizarea traficului legal al persoanelor şi mărfurilor la frontieră şi îndeplinirea, cât mai curând posibil, a condiţiilor necesare pentru aplicarea prevederilor acquis-ului Schengen şi accederea în acest spaţiu. Realizarea SISF, angajament asumat prin Planul de Acţiune Schengen – revizuit în 2006, constituie o prioritate a României, prin prisma asigurării securităţii propriilor frontiere şi a frontierei externe a Uniunii Europene.

Principalul instrument de exercitare a managementului integrat al frontierei de stat a României îl reprezintă Sistemul Integrat de Securizare a Frontierelor (SISF). Realizarea SISF se va face pe baza principiilor şi obiectivelor expuse în Strategia Naţională pentru Managementul Integrat al Frontierei, iar efectele determinate de implementarea SISF vor avea impact social, generând modificări în mediul social şi de muncă, în sensul îmbunătăţirii eficienţei şi calităţii serviciilor publice oferite la frontierele României. Astfel:

- vor fi modernizate infrastructura şi echipamentele la frontieră, la nivelul tuturor structurilor Poliţiei de Frontieră Române;
- se va asigura personal suficient, cu un nivel ridicat de profesionalism bazat pe pregătire (de bază, competenţe tehnice, lingvistice, manageriale), capabil să-şi îndeplinească sarcinile în toate condiţiile;
- se vor adopta şi implementa procedurile şi politica comună privind procesarea cererilor de viză în scopul facilitării călătoriilor/migraţiei legale;
- în punctele de trecere a frontierei va fi creată o infrastructura (sedii, separarea fluxurilor de pasageri, facilităţi portuare, infrastructură de comunicaţii) conformă cerinţelor Schengen.

Mutaţii în managementul integrat al frontierei cu Statele membre ale Uniunii Europene

Libera circulaţie pe teritoriul Uniunii Europene comportă şi problematica asigurării securităţii, o chestiune asumată în comun de toate statele membre. Cum nu toate statele membre UE au frontiere externe, managementul frontierelor este o activitate coordonată la nivel comunitar pentru care se aplică principiul împărţirii responsabilităţilor între state.

La Varşovia funcţionează, din 2004, Agenţia Europeană FRONTEX care coordonează statele membre UE în domeniul cooperării la frontierele externe ale Uniunii. FRONTEX intermediază legăturile dintre instituţiile naţionale ale statelor membre şi instituţiile comunitare cu atribuţii în controlul şi supravegherea frontierelor – EUROPOL, CEPOL, OLAF etc.

Odată cu dobândirea calităţii de membru cu drepturi depline la Uniunea Europeană, România a intrat într-o nouă etapă, care presupune pregătirea şi adoptarea măsurilor necesare eliminării controalelor la frontierele interne în vederea aderării ulterioare la spaţiul Schengen. România s-a pregătit sistematic pentru aderarea la spaţiul Schengen în paralel cu derularea

activităților care au vizat integrarea în Uniunea Europeană. Acțiunile în acest domeniu au urmat cursul stabilit de Planul de Acțiune Schengen (PAS), document revizuit anual şi aprobat de Guvernul României.

Începând cu 1 ianuarie 2007, data aderării la Uniunea Europeană, România aplică prevederile Acquis-ului Schengen din categoria I. Categoria a II-a a acquis-ului Schengen va fi implementată din momentul eliminării controalelor la frontierele interne, pe baza unei decizii a Consiliului Uniunii Europene.

PROPUNERI:

- ✓ ***Realizarea unei cât mai bune colaborări şi conştientizări a rolului deținut în implementarea unui Sistem Integrat al Managementului Frontierei de către toate structurile ministeriale implicate, prin intermediul Grupului Interministerial Român pentru Managementul Integrat al Frontierei de Stat, în procesul menționat mai sus.***
- ✓ ***Îmbunătățirea şi extinderea mediatizării acțiunilor şi activităților efectuate de către Poliția de Frontieră în vederea implementării unui Sistem Integrat de Management al Frontierei de Stat care să genereze creşterea nivelului de securitate al frontierei externe a Uniunii Europene, prin conştientizarea de către populația din zonele de frontieră a normelor şi standardelor europene aplicabile unei zone cu astfel de regim.***
- ✓ ***Asigurarea cadrului administrativ necesar exercitării dreptului la liberă circulație şi rezidență a cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene.***
- ✓ ***Promovarea admisiei cetățenilor terți în scop de angajare în muncă potrivit nevoilor identificate pe piața autohtonă a forței de muncă potrivit nevoilor identificate pe piața autohtonă a forței de muncă şi a unui sistem eficient de selecție pentru admiterea pe teritoriul României în scop de studiu.***
- ✓ ***Proiectarea, dezvoltarea şi gestionarea unor sisteme informatice eficiente în gestionarea imigrației pe teritoriul național.***
- ✓ ***Intensificarea cooperării române pentru combaterea migrației ilegale şi a muncii la negru şi informarea eficientă a potențialilor imigranți asupra modalităților legale de admisie şi măsurilor luate de statul român pentru combaterea imigrației ilegale.***
- ✓ ***Intensificarea măsurilor de îndepărtare a străinilor care au intrat ilegal pe teritoriul României sau care au intrat legal dar ulterior şederea lor a devenit ilegală prin demararea procesului de legiferare a acestui domeniu cu atribuții specifice pentru instituțiile implicate (Poliția de Frontieră, Oficiul Român Imigrări - ORI).***
- ✓ ***Integrarea structurilor Poliției de Frontieră în cadrul Poliției Naționale în scopul evitării paralelismelor între cele două instituții şi eficientizării activității în acest domeniu prin intermediul unei conduceri unitare.***
- ✓ ***Asigurarea condițiilor impuse de recepție a solicitanților de azil în toate punctele de trecere a frontierei prin identificarea soluțiilor adecvate de finanțare din partea Fondului European pentru Refugiați şi a Fondului Frontierelor Externe.***

COLOCVIU STRATEGIC este o publicație a Centrului de Studii Strategice de Apărare şi Securitate ce include rezumate ale temelor de cercetare ştiințifică, conferințelor, simpozioanelor, seminariilor, meselor rotunde, opinii şi puncte de vedere ale unor personalități de marcă din armată şi societate, din țară şi străinătate, implicate în cercetarea ştiințifică din domeniul securității.

Publicație realizată cu sprijinul Editurii și Tipografiei
Universității Naționale de Apărare „Carol I”
Tehnoredactare computerizată: Mirela ATANASIU
Supliment al revistei *IMPACT STRATEGIC*
ISSN: 1582-6511; B: 0162/37/2011

Centrul de Studii Strategice de Apărare și Securitate
Șos. Panduri, nr. 68-72, Sector 5, București
Telefon: 021.319.56.04, Fax 021.319.55.93
e-mail: cssas@unap.ro
http//:cssas.unap.ro